

Diagnoza

Aktualna sytuacja w województwie mazowieckim w zakresie potrzeb i możliwości pobudzania finansowania poprawy efektywności energetycznej

AKTUALIZACJA NA DZIEŃ 08.03.2023

Diagnoza została przeprowadzona przez zespół Narodowej Agencji Poszanowania Energii S.A. pod kierownictwem mgr Andrzeja Rajkiewicza

NARODOWA
AGENCJA
POSZANOWANIA
ENERGII S.A.

**Przedsięwzięcie pn.: „RoundBaltic – Okrągłe Stoły ds. Finansowania efektywności energetycznej”
zostało 10 listopada 2020 r. objęte Honorowym Patronatem przez
Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika**

Warszawa, 07.02.2022

(tekst pierwotnej diagnozy znajduje się [tutaj](#))

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Punkt wyjściowy aktualizacji diagnozy	3
3. Inicjatywy wsparcia beneficjentów finansowania efektywności energetycznej.....	6
4. Zaangażowanie sektora finansowego.....	7
5. Wdrożenie rekomendacji dotyczących finansowania poprawy efektywności energetycznej w województwie mazowieckim	7
6. Podsumowanie	11

1. Wprowadzenie

Celem aktualizacji diagnozy jest przedstawienie zmian jakie nastąpiły w okresie 07.02.2022-06.02.2023 w zakresie:

- a) identyfikacji potencjałów finansowania poprawy efektywności energetycznej w sektorach budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego, jednorodzinnego i użyteczności publicznej oraz w MŚP,
- b) ilustracji dostępnych form finansowego wsparcia,
- c) sformułowania wstępnych rekomendacji zmian w celu ułatwienia beneficjentom dostępu do finansowania poprawy efektywności energetycznej w ramach nowej perspektywy finansowej UE, w powiązaniu z innymi środkami publicznymi i niepublicznymi dostępnymi w województwie mazowieckim.

Wnioski z tej aktualizacji są punktem wyjścia do zaprojektowania programu II Okrągłego Stołu ds. finansowania efektywności energetycznej w województwie mazowieckim, zaplanowanego na 22 marca 2023 r.

2. Punkt wyjściowy aktualizacji diagnozy

Dnia 24.05.2022 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 72/22 przyjął Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, w której zagadnienie poprawy efektywności energetycznej powiązane z problemem opisanym następująco: „tzw. „niska emisja” w sektorze bytowo-komunalnym, emisja zanieczyszczeń, których źródłem jest transport samochodowy i przemysł, oraz nadal niska świadomość ekologiczna mieszkańców regionu. Konieczne jest kontynuowanie podjętych działań, w tym: dalsze wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza, zastępowanie surowców konwencjonalnych ekologicznymi nośnikami energii, modernizacja i wymiana kotłów grzewczych, jak też termomodernizacja obiektów” (str. 29).¹

Te cele znalazły odzwierciedlenie w Programie Regionalnym Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027² w Priorytecie II – Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza:

1. W Celu szczegółowym 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych z planowanymi interwencjami (m.in.):
 - a. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych ukierunkowanej na realizację kompleksowych działań inwestycyjnych przyczyniających się do poprawy efektywności energetycznej budynków, redukcji zanieczyszczeń, obniżenia emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenia zjawiska ubóstwa energetycznego. Interwencją objęte zostaną budynki mieszkalne (wielorodzinne, zamieszkania zbiorowego) oraz budynki użyteczności publicznej;
 - b. Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim przez m.in. komunikację z mieszkańcami, doradztwo energetycznego i ekologiczne.
2. W Celu szczegółowym 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju z planowanymi interwencjami (m.in.):

¹ <https://mazovia.pl/pl/bip/dokumenty-strategiczne/strategia-rozwoju-województwa-mazowieckiego-2030-innowacyjne-mazowsze.html>

² <https://www.funduszedlamazowsza.eu/aktualnosci/program-fundusze-europejskie-dla-mazowsza-2021-2027-zostal-przyjety-przez-komisje-europejska/>

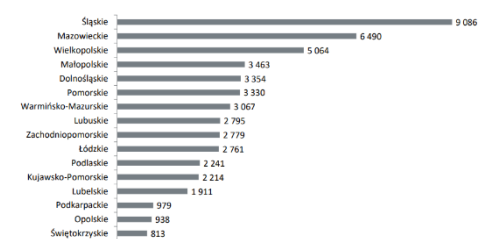
- a. Budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą powiązaną będzie ukierunkowana w szczególności na przedsięwzięcia zgodne z potencjałem regionu, tj. energetyka słoneczna, mała energetyka wiatrowa oraz biomasa i biogaz. Wsparcie może być skierowane na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.
3. W Celu szczegółowym 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej z planowanymi interwencjami:
 - a. Wspieranie infrastruktury niezbędnej do korzystania z form indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego;
 - b. Finansowanie przedsięwzięć dotyczących zakupu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego taboru autobusowego, rozbudowy infrastruktury paliw o punkty ładowania pojazdów elektrycznych i stacji tankowania pojazdów wodorowych (dotyczy pojazdów transportu publicznego oraz samochodów prywatnych). Wspierana będzie infrastruktura niezbędna do korzystania z komplementarnych form transportu, tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego, np.: carsharing oparty o pojazdy elektryczne;
 - c. Budowa i przebudowa infrastruktury przystankowej wraz z wyposażeniem, infrastruktura niezbędna dla eksploatacji, utrzymania i obsługi taboru transportu publicznego wraz z niezbędnymi urządzeniami, budowa i przebudowa węzłów przesiadkowych, w tym obiektów P&R, a także systemów cyfrowych dla transportu publicznego i bezemisyjnej mobilności, w tym szczególnie w zakresie integracji taryfowej i wdrożenia koncepcji „Mobilność jako usługa” (MaaS).

Finansowanie modernizacji budynków – aktualizacja

Budynki wielorodzinne

W okresie do końca 2022 r. kolejne 134 budynki wielorodzinne znajdujące się w województwie mazowieckim skorzystały z dopłat do kredytów z Funduszu Termomodernizacji i Remontów Banku Gospodarstwa Krajowego.³ W 2022 r. po nowelizacji

Liczba wniosków o premie (wszystkie rodzaje)
w podziale na województwa w latach 1999 – 2022

ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków nastąpiły znaczące zmiany i udogodnienia dla właścicieli domów wielorodzinnych⁴:

- Zwiększyła się wysokość premii termomodernizacyjnej do 26% kosztów inwestycji (lub 31% w przypadku budowy lub modernizacji odnawialnego źródła energii), a premii remontowej do 25% kosztów inwestycji. Zwiększono liczbę budynków kwalifikujących się do premii remontowej i zgodnie z nowymi przepisami do premii remontowej kwalifikują się

³ https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/Programy/Program_TERMO/Dane_liczbowe_-_Program_TERMO.pdf

⁴ <https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/programy/program-termo/>

budynki wielorodzinne, których użytkowanie rozpoczęto co najmniej 40 lat przed dniem złożenia wniosku o przyznanie premii remontowej.

Wprowadzono i udostępniono z dniem 01.02.2023 r. również nowe formy wsparcia finansowego inwestycji w postaci:

- **grant OZE** – grant w wysokości 50% kosztów na zakup, montaż, budowę lub modernizację instalacji odnawialnego źródła energii w budynkach wielorodzinnych;
- **grant termomodernizacyjny** – dodatkowy do premii termomodernizacyjnej grant w wysokości 10% przysługujący w przypadku gdy z audytu energetycznego wynika, że po zrealizowaniu przedsięwzięcia termomodernizacyjnego:
 - wartość wskaźnika EP nie przekracza wartości maksymalnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane lub
 - przegrody oraz wyposażenie techniczne budynku odpowiadają wymaganiom izolacyjności cieplnej określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane;
- **premia MZG** – premia w wysokości 50% kosztów termomodernizacji lub remontu budynków mieszkaniowego zasobu gminy (podwyższona do 60% w przypadku, gdyż budynek znajduje się pod ochroną konserwatorską lub na obszarze rewitalizacji);
- **grant MZG** – grant w wysokości 30% kosztów termomodernizacji lub remontu budynków mieszkaniowego zasobu gminy, w przypadku gdy przed realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego lub remontowego lub w jej ramach w poddawanym temu przedsięwzięciu budynku:
 - zostało wykonane przyłącze techniczne do scentralizowanego źródła ciepła lub
 - nastąpiła całkowita zmiana źródeł energii na źródła odnawialne lub na energię wytwarzaną w wysokosprawnej kogeneracji, lub
 - nastąpiła całkowita zmiana źródeł ciepła na źródła spełniające standardy niskoemisyjne, z wyłączeniem kotłów na paliwo stałe.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jako Krajowy operator Funduszu Modernizacyjnego kontynuuje w ramach pilotażu program priorytetowy „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus”⁵. Przyjęto wnioski o wsparcie termomodernizacji w kilkudziesięciu budynkach wielorodzinnych.

Budynki jednorodzinne

Dla potrzeb termomodernizacji budownictwa jednorodzinnego działający od 2018 roku ogólnokrajowy program dotacyjny „Czyste powietrze” przyjął do końca 2022 r. ponad 530 000 wniosków o dotacje⁶, z czego w województwie mazowieckim złożono w 2022 r. ponad 15 000⁷. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przedstawionej dnia 8.10.2022 r.⁸ program w obecnym kształcie nie gwarantuje osiągnięcia jego celów w ustalonej perspektywie i rekomendowane jest podjęcie na szczeblu administracji

⁵ <https://www.gov.pl/web/funduszmodernizacyjny/renowacja-z-gwarancja-oszczednosci-epc-energy-performance-contract-plus>

⁶ <https://polskieradio24.pl/42/273/artykul/3085815,program-czyste-powietrze-wiemy-ile-zlozono-wnioskow-o-dofinansowanie-wymiany-kopciuchow>

⁷ <https://czystepowietrze.gov.pl/wymiana-kopciuchow-w-programie-czyste-powietrze-statystyki/>

⁸ <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/program-czyste-powietrze.html>

centralnej szeregu decyzji w celu usprawnienia jego działania. W opinii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, pomimo wprowadzanych w programie zmian, jego formuła nie zachęca do skorzystania ze środków ze względu na:

1. skomplikowany wniosek i znaczną biurokrację,
2. długie oczekiwanie na środki i brak prefinansowania inwestycji dla wszystkich wnioskodawców,
3. elektronizacja systemu składania wniosków wykluczająca osoby ograniczone cyfrowo,
4. utrudniony kontakt z przedstawicielem (zbyt mało doradców energetycznych),
5. zrzucenie obowiązków na gminy.

Od początku 2023 roku program działa w nowej formule, która ma zachęcać inwestorów do przeprowadzania kompleksowej termomodernizacji wykraczającej poza wymianę źródła ciepła na niskoemisyjne⁹. Bez zmian działa program STOP_SMOG¹⁰, w ramach którego 6 gmin województwa mazowieckiego zawarło porozumienia o realizacji z NFOŚiGW¹¹. W opinii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego wsparcie dla najuboższych jest jednak nieosiągalne. Gminy nie mają środków na wkład własny ani pracowników do obsługi programu. Zauważyć należy, że problem ubóstwa energetycznego przybiera największe rozmiary w gminach o najniższych budżetach. Ponadto termomodernizacja nie przyniesie efektu jeśli mieszkańców nie stać na pokrycie kosztów eksploatacji mniej emisyjnej instalacji. Najuboższe rodziny zamieszkują lokalizacje o nieuregulowanym stanie prawnym, co uniemożliwia im wykorzystanie dofinansowania.

W 2022 roku uruchomiono nowy program „Ciepłe Mieszkanie” dla użytkowników lokali mieszkalnych w domach wielorodzinnych na przedsięwzięcia dotyczące wymiany wszystkich nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego na efektywne źródła ciepła lub podłączenie do efektywnego źródła ciepła w budynku¹². Lokalne programy finansowania poprawy efektywności energetycznej budynków są kontynuowane, tak dzieje się np. w m.st. Warszawa¹³, a także wdrażane są nowe programy dotacyjne, w tym w wyniku uruchomienia pilotażu program „Mazowsze dla czystego ciepła 2023” mającego na celu zmniejszenie zjawiska ubóstwa energetycznego.

3. Inicjatywy wsparcia beneficjentów finansowania efektywności energetycznej

Kompleksowa Obsługa Inwestora Samorządowego

Mazowiecka Agencja Energetyczna realizuje dwa projekty z wykorzystaniem środków UE z programu ELENA służące samorządom: (1) Poprawa efektywności energetycznej w budynkach w ramach instrumentu finansowego ELENA na przykładzie miasta Piastów (2) Wsparcie dla samorządów Województwa Mazowieckiego w przygotowaniu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej.

⁹ <https://czystepowietrze.gov.pl/od-3-stycznia-2023-r-rusza-nowa-wersja-programu-czyste-powietrze/>

¹⁰ <https://czystepowietrze.gov.pl/stop-smog/>

¹¹ <https://czystepowietrze.gov.pl/stop-smog/porozumienia/>

¹² <https://czystepowietrze.gov.pl/cieple-mieszkanie/>

¹³ <https://warszawa19115.pl/-/dotacje-do-inwestycji-wymiana-kotlow-zrodla-energii-odnawialnej-usuwanie-azbestu-przylacza-kanalizacyjne-zbiorniki-bezodplywowe>

Działalność Doradców Energetycznych publicznych NFOŚiGW

Projekt Doradztwa Energetycznego był kontynuowany za pośrednictwem WFOŚiGW.

Wykorzystanie funduszy UE na wsparcie etapu przygotowania inwestycji w poprawę efektywności energetycznej

Poza środkami będącymi w dyspozycji Mazowieckiej Agencji Energetycznej bank VELO Bank (dawniej GetIn Noble Bank) oferuje wsparcie dla wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych, a BNP Paribas Bank dla wspólnot mieszkaniowych i MŚP na opracowanie audytów energetycznych, dokumentacji projektowych i ekspertyz związanych z projektami efektywności energetycznej w budynkach i wprowadzaniu odnawialnych źródeł energii, refundowaną z programu ELENA, powiązana z finansowaniem dłużnym inwestycji.

4. Zaangażowanie sektora finansowego

Stan

Do krajobrazu instytucji finansowych oferujących finansowanie i wsparcie dla inwestorów w poprawę efektywności energetycznej należy dodać Bank Ochrony Środowiska, który od początku 2023 roku finansuje przygotowanie analiz i dokumentacji technicznej, które są niezbędne do rozpoczęcia inwestycji związanej z:

- poprawą efektywności energetycznej (termomodernizacja w połączeniu z OZE) wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków należących do przedsiębiorstw,
- budową i modernizacją sieci ciepłowniczych zintegrowanych z budynkiem,
- budową i modernizacją stacji ładowania pojazdów elektrycznych zintegrowanych z budynkiem
- modernizacją oświetlenia ulicznego

oraz oferuje gamę instrumentów finansowych dla właścicieli budynków, samorządów i MŚP¹⁴.

5. Wdrożenie rekomendacji dotyczących finansowania poprawy efektywności energetycznej w województwie mazowieckim

Realizacja projektu RoundBaltic w Województwie Mazowieckim (podobnie jak w pozostałych 6 województwach uczestniczących w projekcie) polega na przeprowadzeniu procesu konsultacji zarówno niniejszej diagnozy jak i programów wsparcia i instrumentów finansowania poprawy efektywności energetycznej w gronie instytucji zaproszonych do tego procesu. Głównym narzędziem konsultacji są Okrągłe Stoły ds. finansowania poprawy efektywności energetycznej organizowane w ramach projektu RoundBaltic.

Pierwszy Okrągły Stół w Województwie Mazowieckim miał miejsce dnia 8 czerwca 2022 r. Program i sprawozdanie z przebiegu¹⁵ były uzgadniane z Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych.

Do części rekomendacji sformułowanych w Diagnozie oraz przez uczestników wydarzenia ustosunkował się Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w następujący sposób:

¹⁴ <https://www.bosbank.pl/inicjatywa-elena/inicjatywa-elena>

¹⁵ <https://nape.pl/roundbaltic-mazowieckie/>

Nazwa rekomendacji	Zakres wykorzystania
<p>Zastosowanie naborów ciągłych</p> <p>System naborów „start-stop” obniża jakość poszczególnych projektów. Należy wprowadzić podejście na korzyść beneficjenta, biorąc pod uwagę, że długotrwałość i stabilność postawionych warunków pomaga budować zaufanie właścicieli budynków i daje im możliwość planowania według własnych opcji i potrzeb (finansowych, czasowych, budowlanych itp.). Pośpieszne przygotowanie projektu zwykle prowadzi do niższej jakości renowacji. Wnioskodawcy i właściciele budynków powinni samodzielnie podejmować decyzje w oparciu o to, kiedy ich budynki naprawę wymagają renowacji lub kiedy chcą angażować swoje środki według własnego wyboru, a nie zgodnie z ustalonym przez instytucję wdrażającą harmonogramem naboru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone środki – prawdopodobnie nie wszystkie złożone wnioski zostaną objęte wsparciem, a tylko te które spełnią wymogi formalne i zostaną najwyżej ocenione przez ekspertów, co powinno świadczyć o ich jakości. • Organizacja pracy MJWPU – duża liczba składanych wniosków względem ograniczonego personelu wymaga wprowadzenia ram trwania konkursu. • Wnioskodawcy mają świadomość, że takie wsparcie przewidziane jest w FEM 2021-2027. • Informacje o konkursie odpowiednio wcześniej zamieszczane są w harmonogramie . • Przeprowadzane są kampanie informacyjne dotyczące konkursów w danym roku. • Tryb zamknięty jest zgodny z przepisami.
<p>Zapewnienie pomocy technicznej gminom i właścicielom budynków</p> <p>Konieczne jest stworzenie sieci doradztwa punktów kompleksowej obsługi (najlepiej na poziomie regionalnym), które mogą pomagać właścicielom budynków w przygotowaniu i przeprowadzeniu renowacji i pozyskaniu wsparcia finansowego. Centra te powinny służyć nie tylko zarządom budynków użyteczności publicznej, ale także właścicielom budynków mieszkalnych, a program centrów powinien uwzględniać również przygotowanie zamówień publicznych, jeżeli jest to konieczne w projekcie. Centra te mogą również ubiegać się o instrument EIB ELENA lub inne programy unijne o dofinansowanie przygotowania projektów efektywności energetycznej w budynkach.</p>	<p>W ramach RPO WM 2014-2020 i FEM 2021-2027 funkcjonuje Sieć Punktów Informacyjnych o FE, której konsultanci bezpłatnie pomagają w aplikowaniu o środki. Dodatkowo w ramach Osi II FEM planowane jest uruchomienie na Mazowszu projektu niekonkurencyjnego „Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim” w ramach którego w gminach, które będą partnerami lidera (Województwo Mazowieckie), będą działali ekodoradcy mający szerokie spektrum świadczonych bezpłatnych usług w zakresie m.in. doradztwa energetycznego i ekologicznego.</p>

<p>Podwyższenie świadomości korzyści płynących z oszczędności energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń</p> <p>Renowacja budynków przynosi z reguły obniżenie kosztów energii, co nie jest postrzegane jako korzyść przez wielu właścicieli budynków. Również zmiana systemu ogrzewania przyniesie korzyść w postaci poprawy jakości powietrza, co często nie jest zauważalne przez użytkowników budynków, nie mniej ma znaczenie dla zdrowia i jakości życia. Dlatego finansowanie należy uzupełnić kampanią informacyjną, która podkreśli konkretne możliwości i korzyści dla właścicieli budynków. Ważne jest także zaangażowanie społeczności lokalnych w tworzenie i wdrażanie planów ograniczania zmian klimatycznych, co służy zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Istnieje potrzeba rozwinięcia kampanii informacyjnych ukierunkowanych na różne grupy użytkowników energii finansowanych z zaplanowanych w budżecie każdego z programów.</p>	<p>j.w.</p> <p>Dodatkowo MJWPU jako instytucja wdrażająca przeprowadza szereg kampanii edukacyjnych, również z zakresu efektywności energetycznej czy OZE.</p> <p>Ponadto w ramach projektu niekonkurencyjnego „Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim” planowane są działania edukacyjne i świadomościowe, informacyjne.</p>
<p>Promowanie złożoności i jakości, a nie tylko poprawy efektywności energetycznej.</p> <p>Oprócz wspierania oszczędności energii w budynkach ważne jest motywowanie właścicieli do poprawy jakości budynku. Kwalifikowalne koszty projektu powinny również obejmować działania na rzecz poprawy jakości środowiska wewnętrznego lub adaptacji budynku do zmian klimatycznych. Poprawa efektywności energetycznej budynków powinna być uzupełniona o dodatkowe walory budowlane, takie jak zapewnienie dostatecznego dopływu świeżego powietrza, odpowiedniego oświetlenia i dobrego komfortu akustycznego.</p>	<p>Obszary projektu dotyczące wentylacji, oświetlenia czy wyciszenia budynku (co dzieje się m.in. już poprzez zastosowanie izolacji termicznej czy wymiany stolarki okiennej) są możliwe w ramach głębokiej termomodernizacji.</p>

<p>Większe wsparcie finansowe na przygotowanie projektów</p> <p>Przygotowanie odpowiedniego wniosku o dofinansowanie wymaga dobrego audytu energetycznego, studium wykonalności, harmonogramu remontu itp. Koszt przygotowania takich projektów jest relatywnie wyższy. Projekty głębokiej modernizacji to projekty multidyscyplinarne wymagające od firm wykonawczych szerokiego wachlarza umiejętności, znacznie szerszego niż typowe projekty remontowe. Koszt przygotowania takich projektów jest relatywnie wyższy od przyznanego budżetu, gdyż powinien pokryć koszt integratora usług z różnych specjalizacji remontowych. W Polsce niektóre banki, które udzielają kredytu preferencyjnego lub pożyczek na termomodernizację i remonty budynków mieszkalnych wielorodzinnych, są już wyposażone w unijny budżet ELENA, który jest przeznaczony na profesjonalną pomoc techniczną i ekonomiczną dla wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych i samorządów.</p>	<p>Katalog kosztów kwalifikowalnych w konkursach RPO WM 2014-2020 zawiera szereg możliwych kosztów związanych z procesem przygotowania dokumentacji projektu, m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.); • przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.; • przygotowanie studium wykonalności; • przygotowanie audytu energetycznego (audyt ex-post będzie mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowany jeśli zostanie złożony i rozliczony najpóźniej wraz z wnioskiem o płatność końcową); • przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko; • koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej; • wydatki na nadzór: inwestorski, autorski.
---	--

Projekt niekonkurencyjny, o którym mowa powyżej będzie finansowany z FEM 2021-2027 to:

„Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim”. Liderem projektu jest Województwo Mazowieckie, a partnerami są gminy oraz LGD z obszaru województwa mazowieckiego. Projekt ma na celu wsparcie gmin we wdrażaniu Programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, którego celem jest ograniczenie emisji i zmniejszenia stężeń: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, B(a)P oraz dwutlenku azotu. Zaangażowanie partnerów w realizację programu jest niezbędne, gdyż jedynie współpraca pozwoli na efektywne wdrożenie strategii poprawy jakości powietrza oraz realizację polityki energetyczno-klimatycznej. Interwencja dotyczyć będzie w szczególności podnoszenie potencjału administracyjnego gmin w zakresie:

- właściwego planowania działań związanych z ochroną powietrza,
- wdrażania systemów informatycznych wspierających procesy zarządzania jakością powietrza,
- monitorowania, kontroli i egzekucji działań w zakresie poprawy jakości powietrza,
- komunikacji z mieszkańcami, doradztwa energetycznego i ekologicznego.

W ramach projektu realizowane będą działania edukacyjne i podnoszące świadomość, przyczyniające się do gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu oraz podnoszące świadomość na

temat celów polityki klimatycznej UE oraz potrzeby transformacji sektora energetycznego. Działania te będą realizowane nie tylko przez JST, ale również przez LGD.

Kwalifikowalne do dofinansowania będą koszty:

- zatrudnienia i przeszkolenia ekodoradców w gminach, koszty osobowe - wynagrodzenie brutto oraz koszty ponoszone przez pracodawcę zgodnie z właściwymi przepisami prawa, w szczególności składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Pracownicze Plany Kapitałowe, odpisy na ZFŚS lub wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny, wyposażenie stanowiska pracy.
- koszty administracyjne poniesione w związku z realizacją projektu, w tym biurowo-eksploatacyjne,
- zakupu przyrządów pomiarowych: zestaw do poboru próbek popiołu z paleniska, sito analityczne, wilgotnościomierz, dron badający skład dymu z kominów, mobilne laboratorium, itp.
- narzędzia informatycznego wspierającego procesy zarządzania jakością powietrza,
- działań edukacyjnych i podnoszących świadomość.

6. Podsumowanie

Mając powyższe na uwadze, program II Okrągłego Stołu będzie nawiązywał do programu z pierwszego spotkania w celu przedstawienia postępu w prezentowanych inicjatywach służących ułatwieniu dostępu beneficjentom do finansowania poprawy efektywności energetycznej w kontekście nowej perspektywy finansowej UE, w powiązaniu z innymi środkami publicznymi i niepublicznymi dostępnymi w województwie mazowieckim.